

ÖRNEFNASTOFNUN

Norður-Ísafjarðarsýsla
Eyrarhreppur

Tunga, aths. og viðb. 1
Samlesið J.H.

Tunga

Athugasemdir og viðbætur.

Sigurjón Halldórsson skráði 1981.

Nónmýrar (12) voru eyktamark frá Tungu. Tvö önnur eyktamörk frá Tungu hef ég heyrt nefnd, Hádegishvilft og Miðmundahvilft. Hádegishvilftin er í hásuðri frá Tungu, en Miðmundahvilft í suðvestri. Báðar hviltirnar eru í Hafrafellslandi, Hádegishvilft á mótum fjallanna Kubbs og Háafells, en Miðmundahvilft á mótum Háafells og Langafells, en þessi fjallgarður liggur á milli Dagverðardals (2) og Engidals. Háafell er hæsti hnúkur fjallsins.

1925 voru síðast fráfærur í Tungu. Man ég það glögg, því ég var síðasti smali á nefndum stað, þá 13 ára.

Í þjóðsögum og sögnum hef ég lesið um dómþing, sem haldin voru á Lögréttu (17), svo sem í sambandi við búðarránið á Skutulsfjarðareyri og fleira.

Áður en tún var gert á Lögréttu, sást móta fyrir tótt hringmyndaðri, sem mun hafa verið 4 - 5 metrar í þvermál. Ekki veit ég, hvort ástæða er til að setja hana í samband við nafnið, en þó gæti það verið.

Leynilágar (22b) eru tvær, **Efri-** (53) og **Neðri-** (54). Þær eru grasi vaxnar og voru notaðar til slægna, áður en túnrækt færðist í aukana. Nafnið held ég að sé dregið af því, að ekki sést í hvolfin, fyrr en að þeim er komið.

Um nafnið Þinghóll (52) hef ég ekki heyrt neinar sagnir og veit ekki, af hverju það er dregið, en hólinn man ég vel; var hann hringmyndaður og efsti kollurinn nálægt 50 m. Þegar hóllinn var jafnaður út, í sambandi við túnrækt, komu í ljós veggjabrot og mikið af fiskbeinum, sem benti til, að þar hefði staðið hjallur eða skemma.

Sem barn gat ég þess til, að nafnið hefði hóllinn hlotið af því, að hrafnar hefðu haldið sín þing á hólnum.

Fjallið Hnífar (3) liggur á milli Dagverðardals og Tungudals (1). Heimst í fjallinu eru smáklettabelti í brún og einnig í hjallarönd neðar í fjallinu. Hlíðin Dagverðardalsmegin er kölluð Belti (20). Tungudalsmegin í Hnífum heitir efri hluti hlíðarinnar Girðingar (21), en neðri hlutinn, neðan hjalla, í miðri hlíð, Skriður (22), enda mjög skriðurunnin. Ártungur (30) eru í Tungudalsbotni, grasi vaxnar og notaðar til slæгна áður.

Í norðurhlíð Tungudals er svokallaður Tunguskógur (48). Hlíðin skiptist í þrjá hjalla, sem kallast **Lægstabrún** (55), **Miðbrún** (56) og **Hæstabrún** (57). Upp af því, er dalbotninn fer að hækka, verður hlíðin hjallalaus, og kallast sá hluti hennar **Hábrún** (58). Þar sveigir dalurinn meira til vesturs, svo norðurhlíðin sést ekki frá Tungubænum. Heitir þar Leiti (46). Þá taka við Þverlækjarbrúnir (45) í tveim hjöllum, neðri hlutinn vaxinn kjarri, en efri hlutinn grasi vaxinn og áður notaður til slæгна.

Stafrófsskrá örnefna.

Efri-Leynilág 53

Hábrún 58

Hæstabrún 57

Leynilág, Efri- 53

Leynilág, Neðri- 54

Lægstabrún 55

Miðbrún 56

Neðri-Leynilág 54

Þaðan og heim dalinn er graslendi nokkurt og kallast það Lækir (11). Þar fyrir neðan eru slægjulönd, er nefnast Nónmýrar (12). Þar fyrir heiman er kallað Ból (13), þar sem nytkaður var ásauður, meðan fráfarur voru við líði. Þar fyrir heiman heitir Árdalur (14), meðfram Tunguá allt til sjávar. Svæðið á milli árósanna, þ.e. Tunguár og Úlfsár, heitir Tunguskeiði (15) og er oft kallað aðeins Skeiði. Var þar til skamms tíma melur einn lítt gróinn, en er nú ræktaður að nokkru.

Yzt á Skeiðinu (16) voru hringmyndaðar tóttir, sem nefndust Lögrétta (17), en þær munu hafa verið jafnaðar við jörðu vorði 1928 eða þar um bil, vegna ræktunarframkvæmda. Fyrir framan Bólið, sem er undir Hnífafjalli, heita Ásar (18). Á þeim eru stórir einstakir steinar, nefndir Grettistök (19). Hlíðin í fjallsmúlanum Dagverðardals megin, heitir Belti (20), en Girðingar (21) og Skriður (22) neðri hlutinn, Tungudals megin. Á austanverðu Hnífafjalli eru hvolf hvert upp af öðru, sem kölluð eru Leynilág (22 B). Hinum megin á fjallinu heita Blettir (23) og Þverárhvolf (24). Upp af þeim eru slægjur, sem heita Þverárdalur (25).

Framar eru svo Ártunguhvolf (26), Tungudals megin. Á Breiðadalsheiði er Breiðadalsheiðarvatn (27) og rennur Úlfsá úr því, en fyrir framan botn Tungudals er Botnsheiðarvatn (28) og rennur Tunguá úr því. Fremst í Tungudal heita Búrfellsmóar (29) og Ártungur (30), sem er slægjuland. Fyrir heiman þar er leití, sem nefnist Tagl (31), en síðan er komið að Þverá (32), er rennur af Þverárdölum. Þar fyrir heiman er Þverhlíð (33). Búrfell (34) er einstakt fjall 741 m á hæð, norður af botni Tungudals. Liggur Botnsheiðarvegur (35) vestan megin við það um svo kallað Heiðar skarð (36) til Súgandafjarðar. En norðan við það er Miðfell (37)

og er Gyltuskarð (38) á milli þeirra. Út frá Miðfelli er háls, sem nefnist Miðfellsfótur (39) og Miðfellsháls (40), sem tengir það við Kistufell (41). Þar fyrir utan er svo Sandfell (42), sem er lægra en hin fellin. Fremst í Tungudal eru slægjur þær, er Heystæður (43) nefnast, en þar fyrir heiman eru Þverlækur (44) og Þverlækjarbrúnir (45). Þá er svo nefnt Leiti (46), sem er niður við á og upp til hlíðarinnar, en dalbrúnin þar yfir heitir Háabrún (47). Þar fyrir neðan er Tunguskógur (48), sem er 2 - 3 m hár birkiskógur í mynna Tungudals norðan megin ár. Niður miðjan skóginn fellur smá á í fossum og hávöðum, er kallast Buná (49). Þar er sumarbústaðaland ísfirðinga. Fyrir utan Buná er svo fjallshryggur sá, er Múli (50) heitir eða Seljalandsmúli (51). Í túninu nálægt bænum er örnefnið Þinghóll (52).

ÖRNEFNASTOFNUN

Ornefni Tungu í stafrófsröð.

Austmannafell	9	Miðfell	37
Árdalur	14	Miðfellsfótur	39
Ásar	18	Miðfellsháls	40
Ártunguhvolf	26	Múli	50
Ártungur	30	Nónmýrar	12
Breiðadalshéiði	7	Skeiði	16
Ból	13	Skriður	22
Þelti	20	Sandfell	42
Blettir	23	Seljalandsmúli	51
Breiðadalshéiðarvatn	27	Tungudalur	1
Botnsheiðarvatn	28	Tungá	4
Búrfellsmóar	29	Tunga	6
Búrfell	34	Tunguleiti	10
Botnsheiðarvegur	35	Tunguskeiði	15
Buná	49	Tagl	31
Dagverðardalur	2	Tunguskógur	48
Grettistök	19	Úlfhá	5
Girðingar	21	Þverfjall	8
Gyltuskarð	38	Þverárhvolf	24
Hnífar	3	Þverárdalur	25
Heiðarskarð	36	Þverá	32
Heystæður	43	Þverhlíð	33
Háabrún	47	Þverlækir	44
Kistufell	41	Þverlækjarbrúnir	45
Lækir	11	Þinghóll	52
Lögrétta	17		
Leynilág	22 B		
Leiti	46		